

ماهنامه خبری، فرهنگی
آستان مقدس
حضرت عبدالعظیم حسنی (علیه السلام)

تیر ۱۴۰۰
شماره ۴
صفحه ۱۲

آئین مسلمیه در قاب تلویزیون ۳

سر مقاله

وصف امام بر بام کعبه

مصطفی آجرلو

در چنین روزهایی کاروان حضرت سیدالشهدا(ع) اگر چه عزم عراق و پاسخ به دعوت کوفیان داشت ولی در مکه اقامت گزیده بود، تهدیدهای دشمن نیز در آن روزها چنان شدت گرفت که حضرت عباس(ع) در میان جمعیت طواف کننده، بر بام کعبه رفت و ماندگارترین کلمات را در وصف امام خویش، در مسجدالحرام به یادگار گذاشت.

در چهارمین از ماهنامه «خادم» نگاه خوانندگان را میهمان می کنیم به کلام حضرت «ماه» علیه السلام، در وصف مولای خود امام حسین (ع):

بسم الله الرحمن الرحيم؛ سپاس خدایی را که بی‌تالله را با قدوم پدرش (منظور وجود مقدس امیرالمؤمنین (ع) است) مشرف کرد، جایی که که دبروز بیت بود، و امروز «قبله» شد ای نایب‌الاسان گناهکار، آیا راه بیت را بر امام نیکوکاران می بیند؟ چه کسی سزاوارتر به این بیت است از دیگر موجودات؟ وجه کسی نزدیکترین به این خانه است؟ اگر حکمت های خداوند بلند مرتبه نبود و اسرار بالا و امتحانات موجودات نبود، همانا بیت «کعبه» به سوی ایشان پرواز می کرد

قبل از اینکه مردم حجر را لمس کنند، دستان حسین (ع) را استلام کرده و می بوسد و اگر خواست مولای من، خواست خداوند رحمن نبود، هر آینه به سر شما مانند باز شکاری که بر گنجشکان فرود می آید نازل می شد.

آیا قومی را که مرگ را در کودکی به بازی می گرفتند می ترسانید، در حالی که الان در مردانگی قرار دارند همه جانم فدای آقا و مولای همه موجودات که برتر از حیوانات است ابرتر از شما که همه در باطن حیوانید! هیبت بنگرید سزاوار است از چه کسی پیروی کنید، به کسی که شراب می نوشد یا کسی که صاحب حوض و کوثر است؛ کسی که در خانه وحی و قرآن است یا کسی که در بیتش اسباب لهو و نجاست است؛ یا کسی که در خانه اش نزول آیات آتشفشانها و آیه آتظهیر است.

شما در همان گمراهی واقع شدید که قریش واقع شد، زیرا اراده قتل پیامبر (ص) را کردند و شما اراده قتل پسر دختر پیامبرتان را و این حيله، تا وقتی امیرالمؤمنین (ع) زنده بود ممکن نشد پس چگونه ممکن است کشتن ابا عبدالله (ع) تا وقتی که من زنده‌ام؟ بیاید تا نشانان بدهم، پس مبادرت به کشتن من کنید و گردنم را بزنید تا به مقصودتان برسید، خدا شما را به مقصودتان نرساند و عمرتان و فرزندانتان را کوتاه کند و لعنت خدا بر شما و پدرانتان آ که قصد کشتن پیامبر (ص) را داشتند! بلد.

با حضور شهردار و رئیس شورای شهر تهران انجام شد:

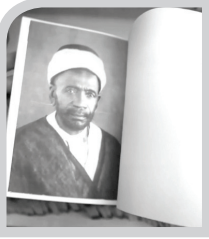
افتتاح پروژه آبنمای ضلع شرقی حرم

افتتاح طرح «من قرآن را دوست دارم» بخش زنده از شبکه قرآن

بیش از ۹۰ درصد فعالیت‌های آستان مقدس صبغه فرهنگی دارد

آزادسازی و تجمیع اراضی موقوفه و پرداخت حقوق زارعین

حاج مرزوق و بنیانگذاری سنت چهارپایه در شب های مسلمیه

افتتاح پروژه آبنمای ضلع شرقی حرم

این پروژه با مساحتی بالغ بر ۶ هزار متر مربع و به عمق سی سانتی متر به همت شهرداری منطقه بیست احداث و به مرحله بهره برداری رسیده است.

پروژه آبنمای ضلع شرقی حرم، ۱۹ خرداد ماه سالجاری با حضور مسئولین شهری و همچنین مسئولین آستان مقدس افتتاح و مورد بهره برداری قرار گرفت. به گزارش روابط عمومی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع)، این پروژه با حضور محسن هاشمی رئیس شورای شهر تهران، پیروز حناچی شهردار تهران، فرهاد افشار شهردار منطقه بیست، حسن خلیل آبادی عضو شورای شهر تهران و جواد علی اکبریان معاون هماهنگی و توسعه موقوفات آستان مقدس و دیگر مسئولین این بارگاه ملکوتی افتتاح شد.

دیدار خادمین با خانواده‌های معظم شهدای مدافع حرم

با هماهنگی اداره ارتباطات اقشاری روابط عمومی آستان مقدس، در ایام مبارک دهه کرامت، خادمین این بارگاه ملکوتی با خانواده‌های معظم شهدای مدافع حرم، دیدار کردند.

به گزارش روابط عمومی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع)، جمعی از خادمین این بارگاه ملکوتی با در دست داشتن پرچم متبرک گنبد منور حضرت عبدالعظیم (ع) و با حضور در منزل شهیدان «محسن فرامرزی» و «بهرام مهرداد» از شهدای مدافع حرم حضرت زینب کبری (س)، ضمن دیدار، هدایای متبرکی از آستان مقدس به خانواده‌های این شهیدان اهداء کردند.

در این دیدارها، خانواده معظم شهدا به بیان خصوصیات و ویژگی‌های بارز این شهیدان سرافراز پرداختند و در ادامه خادمین این بارگاه ملکوتی ضمن بیان مناقب و فضایل حضرت عبدالعظیم حسنی (ع)، در مدح آل الله علیهم السلام مدیحه سرایی کردند.

گفتنی است، شهید مدافع حرم «محسن فرامرزی»، از نیروهای شجاع جبهه مقاومت بود که حماسه‌های بسیاری از وی ثبت شده است؛ شناسایی انبار موشک‌های حرارتی و سه‌هزار موشک داعشی‌ها، نقش آفرینی بزرگ و برجسته در فتح احرارالشام که سه‌سال در تصرف تکفیری‌ها بود، برگرداندن بیکر چهارشاهد و یک زخمی و... تنها گوشه‌ای از کارهای عظیمی بود که محسن فرامرزی انجام داده بود.

شهید فرامرزی از اعضای تیم محافظت از آیت‌الله امامی کاشانی (امام جمعه موقت تهران) نیز بود که در دفاع از حرم حضرت زینب (س)، سال ۹۴ در سوریه به شهادت رسید.

همچنین شهید مدافع حرم «بهرام مهرداد» فرمانده حوزه ۲۵۷ شهرک ولیعصر (عج) بود که سال ۹۶ در منطقه شمال غرب شهر تدمر در شرق استان حمص بر اثر اصابت موشک به خودرو توسط گروهک تروریستی داعش به شهادت رسید.

تصویب آرم شبکه اینترنتی منتجب

آرم شبکه اینترنتی منتجب در یکصد و بیست و یکمین جلسه کارگروه بررسی و تحلیل شورای عالی فرهنگی آستان مقدس بررسی و مورد تأیید قرار گرفت.

به گزارش روابط عمومی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع)، در این جلسه که با حضور اعضای این کارگروه برگزار شد؛ ضمن بررسی آرم پیشنهادی، به بحث و تبادل نظر در خصوص فعالیت این شبکه اینترنتی پرداخته شد.

در پایان این جلسه آرم ارائه شده به تأیید اعضای کارگروه رسید.

سی و ششمین نشست کارگروه قرآنی و فرهنگی اعتاب

با نام‌نویسی در سامانه، محتوای آموزشی و خدمات پشتیبانی آموزشی توسط مربیان معرفی شده به هر فرد را دریافت کرده و پس از شرکت و قبولی در آزمون، جوایز ارزنده‌ای به قید قرعه به آنان تعلق می‌گیرد.

وی با بیان اینکه این طرح آموزشی در قالب چهارده کلیپ تصویری به صورت فشرده با تدریس استاد ابوالقاسمی تهیه و آماده ارائه است افزود: انتظار ما این است که قرآن آموزان پس از دریافت این آموزش‌ها بتوانند به راحتی قرآن را به زبان عربی صحیح تلاوت کنند.

حجت‌الاسلام والمسلمین میریان خاطر نشان کرد: دارالقرآن‌ها که یکی از مهم‌ترین مراکز آموزش قرآن در کشور هستند در زمینه تأمین مربیان قرآنی و اعطای گواهی پایان دوره در این طرح مشارکت خواهند داشت و مؤسسات قرآنی به اجرای هر چه بهتر و وسیع‌تر طرح ملی آموزش قرآن کمک خواهند نمود و تاکنون ۳۹۷ مربی شناسایی و آماده همکاری در این طرح هستند.

گفتنی است، تأکید بر رونمایی از طرح من قرآن را دوست دارم در روز ولادت حضرت علی ابن موسی الرضا (ع)، بررسی کلیات آیین‌نامه اجرائی، محتوای آموزشی، مراحل اجرای طرح، چگونگی تبلیغ، رفع نواقص احتمالی، نحوه برگزاری آزمون، اعتباربخشی به مدارک قرآنی و ارزیابی اجرای طرح در فاز اول به مدت ۶ ماه از نکات مطرح شده در این نشست بود.

در این جلسه حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی نژاد، مشاور تولید آستان مقدس حضرت فاطمه معصومه (س) گفت: طرح «من قرآن را دوست دارم» برای آموزش عمومی روخوانی و روانخوانی قرآن مورد تأکید تولیدهای آستان‌های مقدس کشور است و باید با پیگیری‌های مستمر و با برنامه‌ریزی دقیق اجرا و دنبال شود.

در ادامه حجت‌الاسلام والمسلمین میریان، مدیر مرکز قرآن کریم سازمان فرهنگی آستان قدس رضوی بیان داشت: علاقه‌مندان سی و ششمین جلسه کارگروه قرآنی و فرهنگی اعتاب ایران اسلامی، به میزبانی آستان مقدس حضرت فاطمه معصومه (س) برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع)، این نشست با حضور نمایندگان آستان قدس رضوی، آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع)، سازمان اوقاف و امور خیریه، سازمان دارالقرآن، مسجد مقدس جمکران و بعثه مقام معظم رهبری در خردادماه سال جاری برگزار گردید.

به همت اداره نذورات و هدایای مردمی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع)، طرح تهیه و توزیع بسته‌های ارزاق میان خانواده‌های نیازمند در ایام دهه کرامت و ولادت باسعادت حضرت امام رضا (ع) برگزار شد.

تهیه و توزیع بسته های ارزاق میان خانواده های بی بضاعت

به گزارش روابط عمومی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع)، در این جلسه که با حضور اعضای این کارگروه برگزار شد؛ ضمن بررسی آرم پیشنهادی، به بحث و تبادل نظر در خصوص فعالیت این شبکه اینترنتی پرداخته شد.

در پایان این جلسه آرم ارائه شده به تأیید اعضای کارگروه رسید.

ضبط و تولید سلسله مباحث روانشناسی و تربیتی «خودشناسی»

به همت اداره کل برنامه های فرهنگی و آموزشی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع)، سلسله مباحث روانشناسی و تربیتی «خودشناسی»، ضبط و تولید شد. به گزارش روابط عمومی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی (ع)، این برنامه ها در قالب ۶ جلسه کوتاه با حضور سرکارخانم دکتر فخر روحانی با موضوعات خودشناسی، خودرزیابی، مدیریت احساسات، خودکنترلی یا تقوا، تعاملات میان فردی و پذیرش دیگران، ضبط و تدوین گردیده و در کانال های مجازی این اداره کل از تاریخ شنبه ۱۲ تیر ماه، هر روز بارگذاری شده است. علاقه مندان می توانند برای دریافت این سلسله جلسات، به شبکه های اجتماعی اداره کل برنامه های فرهنگی و آموزشی در ایتا، سروش و اینستاگرام با نشانی FaAbdulzaim مراجعه نمایند.

اخبار

پخش زنده ویژه برنامه دهه کرامت از شبکه قرآن سیما

به مناسبت فرارسیدن دهه کرامت، ویژه برنامه تلویزیونی از آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع) به روی آنتن شبکه قرآن سیما رفت. به گزارش روابط عمومی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع)، این ویژه برنامه به مدت چهار روز با حضور حجج اسلام حسینی قمی، نواب، قاضی عسگر و حائری، و با مدیحه سرایی ذاکرین آل الله علیهم السلام از شبکه قرآن سیما پخش شد.

پخش زنده ویژه برنامه شهادت امام جعفر صادق (ع)

به مناسبت فرارسیدن سالروز شهادت حضرت شیخ الانامه، امام جعفر صادق (ع)، ویژه برنامه تلویزیونی سالروز شهادت آن امام همام از آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع) بروی آنتن شبکه قرآن سیما رفت. به گزارش روابط عمومی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع)، این برنامه یکشنبه ۱۶ خرداد ماه مصادف با سالروز شهادت آن حضرت از ساعت ۱۵ با سخنرانی حجت الاسلام والمسلمین حسینی قمی و مرثیه سرایی حاج مجتبی باقری از شبکه قرآن سیما پخش شد. گفتنی است، در همین روز بعد از نماز ظهر و عصر نیز ویژه برنامه سوگاری با مرثیه خوانی مداح اهل بیت عصمت و طهارت (ع)، حاج حامد رضوانفر در این بارگاه ملکوتی با حضور جمعیت و رعایت شیوهنامه‌های بهداشتی برگزار گردید.

آئین مسلمیه

و مراسم قرائت دعای عرفه از شبکه های مختلف صداوسیما

ویژه برنامه های ایام شهادت امام محمدباقر (ع) و شب های مسلمیه در آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع) بروی آنتن شبکه های مختلف صداوسیما می رود. به گزارش روابط عمومی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع)، ایام مسلمیه طلیعه ماه پیروزی خون بر شمشیر، ماه محرم الحرام است که طی سالیان متمادی با مشارکت جوانان و هیئات مذهبی، این مراسم آئینی در آستان مقدس حضرت سیدالکریم (ع) با عشق و ارادت خاص محبین آل الله هر ساله باشکوه تر از گذشته برگزار شده است.

امسال نیز با توجه به شرایط پیش آمده در خصوص بیماری کرونا این آئین با حضور سخنرانان و مداحین اهل بیت عصمت و طهارت (ع) به صورت مجازی و بدون حضور جمعیت برگزار و از شبکه های مختلف سیما پخش می شود.

خاطره گوئی و شعرخوانی شعراء و ذاکرین آل الله علیهم السلام و همچنین حضور پیرغلامان اهل بیت علیهم السلام از دیگر برنامه های این مراسم خواهد بود.

همچنین مراسم قرائت پرفیض عرفه نیز با نوای حاج محمدرضا غلامرضا زاده بدون حضور جمعیت از شبکه قرآن سیما، رادیو قرآن و تهران پخش خواهد شد.

افتتاح طرح ملی «من قرآن را دوست دارم» در آستان مقدس

طرح ملی «من قرآن را دوست دارم» در آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع) همراه با پخش زنده از شبکه قرآن سیما افتتاح شد. به گزارش روابط عمومی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم علیه السلام، در این برنامه که دوشنبه ۷ تیرماه از ساعت ۱۵ با اجرای خادم القرآن عباس سلیمی همراه بود، قاریان ممتاز و بین المللی آقایان حاج احمد ابوالقاسمی و مجتبی پرویزی به تلاوت قرآن و گروه تواشیح نور نیز به اجرای برنامه همخوانی پرداختند. لازم به ذکر است، در این برنامه، طرح ملی «من قرآن را دوست دارم» با همکاری اعقاب مقدس ایران اسلامی و با حضور مسئولین آستان مقدس به صورت رسمی افتتاح شد.

اجرای فاخر گروه محمد رسول الله در مدح سیدالکریم

تواشیح «سیدالکریم» در مدح حضرت عبدالعظیم (ع) به همت تلویزیون اینترنتی منتجب تصویربرداری و تولید شد.

به گزارش روابط عمومی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع)، این تواشیح با همکاری شبکه قرآن سیما و اجرای گروه محمد رسول الله (ص) و با حضور و اجرای خادمین آستان مقدس در ایام وفات حضرت عبدالعظیم (ع) تولید شد. این قطعه ویدیویی با شعر مرتضی حیدری آل کثیر و آهنگ سازی کیومرث عبدی و تنظیم محسن آرمان در ایام رحلت حضرت سیدالکریم (ع) از شبکه های مختلف سیما و شبکه های اجتماعی منتشر شد.

در ایام رحلت حضرت سیدالکریم (ع)، ویژه برنامه شعرخوانی در رثای حضرت سیدالکریم (ع) توسط تلویزیون اینترنتی منتجب تولید و ضبط شد.

به گزارش روابط عمومی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع)، قطعات شعرخوانی شاعران آئینی نیز با حضور آقای احمد بابایی و جمعی از بانوان شاعر با اشعاری در مدح و منقبت سفیر امام هادی (ع) حضرت سیدالکریم (ع) در چند کلیپ تهیه و تولید گردید.

ضبط و تولید شعرخوانی در رثای حضرت عبدالعظیم (ع) در تلویزیون اینترنتی منتجب

پخش محفل بین المللی انس با قرآن از شبکه های تلویزیونی داخلی و برون مرزی

حسین محمدرضایی و تلاوت قاریان ممتاز و بین المللی، الشیخ عزت راشد از کشور مصر و الشیخ میثم التمار از کشور عراق و حاج مهدی عادل از قاریان ممتاز کشورمان همراه بود، گروه تواشیح محراب به اجرای همخوانی پرداختند. بر اساس این گزارش، این ویژه برنامه پنجشنبه ۱۳ خرداد ساعت ۲۲ از شبکه تلویزیونی ثقلین، روز جمعه ۱۴ خرداد ساعت ۱۳:۳۰ از شبکه تلویزیونی الکوثر، و شنبه ۱۵ خرداد ساعت ۱۵ از شبکه قرآن و معارف سیما پخش شد.

به مناسبت فرارسیدن ایام عروج ملکوتی بنیانگذار کبیر انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی (ره) محفل بین المللی انس با قرآن کریم در آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع) با همکاری مؤسسه فرهنگی انوار رسول اعظم (ص) برگزار و از شبکه های تلویزیونی داخلی و برون مرزی پخش شد. به گزارش روابط عمومی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع)، در این محفل قرآنی که با اجرا به زبان عربی توسط آقای سیداحمد نجف و همچنین اجرا به زبان فارسی، توسط آقای

خادم القرآن عباس سلیمی:

بیش از ۹۰ درصد فعالیت‌های آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع) صبغه فرهنگی دارد

معاون فرهنگی آستان حضرت عبدالعظیم (ع) با بیان اینکه بیش از ۹۰ درصد فعالیت‌های این آستان، فرهنگی است، به تشریح بایسته‌ها و موانع تبدیل بقاع متبر که به اقطاب فرهنگی پرداخت.

به گزارش روابط عمومی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع)، خادم القرآن عباس سلیمی، معاون فرهنگی و روابط عمومی در گفت‌وگو با ایکندا، در رابطه با بایسته‌ها و موانع موجود در زمینه تبدیل شدن بقاع متبر که به اقطاب فرهنگی در کشور، با اشاره به منویات مقام معظم رهبری در رابطه با ضرورت تبدیل بقاع متبر که به اقطاب فرهنگی، اظهار داشت: این بیان در عبارت و کلام، کوتاه و مختصر است، اما تحقق آن کار بسیار عظیمی است که البته آثار و برکات خود را دارد.

وی افزود: حضور بیش از هشت هزار آموزگار در ایران اسلامی در یک مقایسه آماری با سایر کشورها حتی کشورهای عربی حاوی یک پیام است و آن هم رشد و اعتقاد و ایمان و بزرگواری ملت بزرگ ایران اسلامی است که در سال‌هایی که اهل بیت (ع) و فرزندان ایشان در معرض ظلم و فشار دشمنان بودند، ایران و مردم بزرگوار آن به عنوان یک ملت و کشور قابل اعتماد، محل امنی برای آن بزرگواران محسوب می‌شد.

سلیمی ادامه داد: چنین آماری در هیچ یک از کشورهای اسلامی حتی کشورهای عربی وجود ندارد، لذا از این نظر ملت ما باید به خود بیاندیشد که نیاکان و پدران و مادران آن‌ها همگی از روحیه ایمان و ولایت‌مداری برخوردار بودند بنحوی که فرزندان آل الله به آن‌ها اعتماد کردند.

ما باید قدر این مسئله را بدانیم، چراکه این مراکز مصادیق این آیه قرآن کریم است که می‌فرماید: «فِي بُيُوتٍ أُؤْتِنُ اللَّهُ...؛ خداوند، رخصت داده تا قدر و منزلت برخی از خانه‌ها رفعت یابد».

خوشبختانه به لطف خداوند بزرگ و دید فرهنگی بلندی که تولیت این آستان مقدس داشتند، از همان ۳۱ سال پیش یعنی سال ۱۳۶۹ تاکنون بحث صبغه فرهنگی کار در این آستان در اولویت قرار گرفت

معاون فرهنگی آستان حضرت عبدالعظیم (ع) تصریح کرد: از این روی، فرمایش رهبر بزرگوار انقلاب فرمایشی متین و برخوردار از یک ریشه و اصالت بوده است.

و اهداف آستان مقدس و از علایق مردم متدین ما است را نیز به برنامه‌های اشاره شده اضافه کنیم، می‌توانیم به جرئت عرض کنیم که بیش از ۹۰ درصد برنامه‌های آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع) به لطف خداوند متعال فرهنگی است. البته این بدان معنا نیست که ما از کارنامه خود راضی هستیم، بلکه این امید را داریم که شرایط بهتری و مناسب‌تری فراهم شود تا این برنامه‌ها و فعالیت‌ها به صورت کمی و کیفی توسعه پیدا کند. سلیمی ادامه داد: همچنین، وجود مراکز عرضه انتشارات و کتب مورد نیاز مردم و دیگر خدماتی که ممکن است در نگاه اول، فرهنگی نباشد اما از ملزوماتی است که باید در این گونه اماکن متبر که وجود داشته باشد نیز از دیگر برنامه‌های آستان مقدس است. وجود مرکزی مانند دارالشفاء کوثر که سالانه بیش از ۷۵۰ هزار نفر مراجعه کننده داشته و یکی از مجهزترین مراکز تصویربرداری و ام آر آی را در خود دارد، از جمله این موارد است. متخصصان و پزشکان حافظ کشور علیرغم مشغله دانشگاهی و بیمارستانی که دارند، بدون هیچ چشمداشتی و به صورت افتخاری در ایام خاص در این مرکز بهداشتی حضور پیدا کرده و به صورت رایگان به خدمت‌رسانی به مردم و زائران آستان می‌پردازند.

هزاران نفر از خادمان افتخاری آستان مقدس از مدیران ارشد کشور گرفته تا دیگر اقشار جامعه بدون هیچ چشم‌داشت مادی مشغول خدمت به مردم و زائران آستان هستند

معاون فرهنگی آستان حضرت عبدالعظیم (ع) اظهار کرد: در کنار این مسئله، هزاران نفر از خادمان افتخاری آستان مقدس از مدیران ارشد کشور گرفته تا دیگر اقشار جامعه بدون هیچ چشم‌داشت مادی مشغول خدمت به مردم و زائران آستان هستند. اگر بخواهیم سایر فعالیت‌های فرهنگی آستان از قبیل موارد مربوط به ارشاد و امر به معروف و سایر موارد را بیان کنیم، می‌توانیم این گونه عنوان کنیم که اغلب امور آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع) رنگ و بوی فرهنگی دارد.

وی بیان کرد: حتی می‌توان گفت که کادر زحمتکشی که در لباس فرامشی آستان مشغول به نظافت این محوطه وسیع و حرم مطهر هستند نیز بستر ساز امور فرهنگی هستند. به نظر بنده تا حدود قابل توجهی منویات رهبری معظم انقلاب اسلامی در زمینه تبدیل بقاع متبر که به اقطاب فرهنگی به ویژه در مورد آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع) با مدیریت دایمانه تولیت آستان مقدس و همکاری مجموعه مدیریت آستان به ویژه همراهی و همکاری زائران و مدیران خوب شهرستان ری از فرماندار شهرستان گرفته تا دیگر مدیران شهرستانی که تسهیل کننده امور مربوطه بودند، محقق شده است.

سلیمی تصریح کرد: همچنین، مسائل مربوط به موقوفات و اداره نذورات آستان مقدس نیز از جمله امور بسیار گسترده آستان است که به ویژه طی سه سال گذشته فعالیت‌های بسیار وسیعی در این حوزه انجام شده است. در رابطه با مباحث مربوط به مشکلات ناشی از بیماری کرونا نیز خدمات خوبی در قالب رزمایش مواسات و کمک مؤمنانه انجام شده و امیدواریم با رفع مشکلات مربوط به این بیماری بتوانیم آن گونه که شایسته است به وظایف خود عمل کنیم.

معاون فرهنگی آستان حضرت عبدالعظیم (ع) در ادامه سخنان خود با اشاره به موانع موجود بر سر راه تبدیل شدن بقاع متبر که به ویژه آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع) به اقطاب فرهنگی، اظهار کرد: ممکن است بسیاری از مسئولان و مدیران اماکن متبر که در پاسخ به این سؤال، فهرستی از مشکلات و موانع موجود را برشمارند اما ما در این مکان مقدس این کار را نمی‌کنیم؛ چراکه اصولاً هر کاری سختی‌ها و موانع خود را دارد. سلیمی گفت: اگر روزی برسد که بیش از هشت هزار بقعه نورانی متبر که به معنای حقیقی کلمه، قطب فرهنگی باشند،

اگر روزی برسد که بیش از هشت هزار بقعه نورانی متبر که به معنای حقیقی کلمه، قطب فرهنگی باشند، دیگر زندان و ارتکاب جرم به معنای آنچه که امروز از آن یاد می‌شود، وجود نخواهد داشت

دیگر زندان و ارتکاب جرم به معنای آنچه که امروز از آن یاد می‌شود، وجود نخواهد داشت. این مسئله نشان‌دهنده آن است که ما به چنین جایگاه و ظرفیتی برای اماکن متبر که نرسیده‌ایم و باید تلاش کنیم تا به این جایگاه دست پیدا کرده و از موانع موجود نیز هراسی به دل راه ندهیم.

وی اظهار کرد: امروز اگر در توزیع سیستم بودجه کشور، عدالت به معنای حقیقی وجود داشته باشد که البته ما نقد فراوانی به آن داریم اما به حرمت انقلاب چیزی بیان نمی‌کنیم و اگر اولویت‌ها براساس نیازهای واقعی کشور فهرست‌بندی شود و مسئولان برای ما مشخص کنند که جای فرهنگ کجا ست؟ و برای فرهنگ چه درصدی از بودجه اختصاص داده می‌شود؟ بسیاری از مشکلات حل خواهد شد. متأسفانه امروز بودجه‌هایی برای برخی از موارد صرف می‌شود که حتی اگر این بودجه‌ها اختصاص داده نشود نیز هیچ لطمه‌ای به دنیا و آخرت مردم وارد نخواهد شد و حتی در بعضی از موارد برای دنیای مردم نیز بهتر خواهد بود.

سلیمی افزود: اگر برنامه‌ها به صورت کارشناسی شده پیش بروند، دیگر این گونه نخواهد بود که برخی از بقاع متبر که برای تأمین مخارج ضروری آب و برق و ارتباطات و با نظافت خود با تنگنای بودجه‌های مواجه باشند. باید کاری کنیم که مردم اطمینان حاصل کنند که اگر بقعه‌ای درآمد سرشاری داشت، این درآمد، شخصی نیست، بلکه برای خدمت و نوکری به مردم است و برای آن است که جوانان ما امروز با چالش این حجم از شمهات دینی مواجه نباشند. باید به جایی برسیم که برای مثال، آستان حضرت عبدالعظیم (ع) حداقل ۱۰ کرسی مباحث آزاداندیشی و ۱۰ کرسی پرسش و پاسخ مذهبی برای رفع شمهات مردم داشته باشد. دشمن امروز برای ایجاد شمهات مبارزه با ما بودجه‌های میلیاردی هزینه می‌کند، اما ما حاضر نیستیم که یک هزارم آن‌ها بودجه برای این کار اختصاص دهیم.

معاون فرهنگی آستان حضرت عبدالعظیم (ع) تصریح کرد: اگر دوراندیشانه حتی یک صدم بودجه فعلی به مدارس و دانشگاه‌ها، اتحادیه‌ها و مؤسسات قرآنی کشور و ... اختصاص داده می‌شد، اساساً امروز زندان‌هایی با این آمار نداشتیم. آستان حضرت عبدالعظیم (ع) نیز مستثنی از این کم‌لطفی‌ها نبوده و نیست.

باید دعا کنیم که مدیرانی که در رابطه با توزیع و تقسیم امکانات کشور مسئولیت دارند، نیازهای کشور و مردم را به درستی تشخیص داده و اولویت‌بندی کنند. امروز همانگونه که مسئولان بودجه‌های فراوانی را برای حفظ سلامت جسم مردم در نظر می‌گیرند که البته امری بسیار خوب و شایسته است، باید برای حفظ سلامت روح و اعتقادات ایشان نیز اگر بیشتر از آن بودجه در نظر نمی‌گیرند، معادل آن را تخصیص دهند که متأسفانه این گونه نیست.

وی با بیان اینکه بسیاری از اماکن متبر که مراکز فرهنگی با چنین مشکلاتی مواجه هستند، ادعان کرد: اگر غیرت و همت خیران و مردم نبود، امروز سنگین‌ترین پروژه‌های ساختمانی و عمرانی آستان حضرت عبدالعظیم (ع) که برای آسایش و رفاه زائران انجام می‌شود، به سرانجام نمی‌رسید. البته ما باید این حس نیکوکاری را در مردم زنده نگه داریم، اما در رابطه با بودجه‌های عمومی کشور نیز می‌توان دقیق‌تر عمل کرد. اگر این موارد انجام نشود، ان‌شاءالله ما نیز هیچ مانعی برای خدمتگزاران بیشتر به مردم به ویژه جوانان عزیز نخواهیم داشت.

گفت‌وگو با آقای رحیم یاری، مدیر کل موقوفات و مستغلات آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع)

آزادسازی و تجمیع اراضی موقوفه و پرداخت حقوق زارعین

مقدمه

در حال حاضر اداره کل موقوفات و مستغلات، یکی از ادارات کل معاونت هماهنگی آستان و توسعه موقوفات است. این اداره کل مسئولیت تمام املاک موقوفه و غیرموقوفه آستان مقدس و هر آنچه مربوط به آن است از جمله؛ اموراداری، مالی، عمرانی و اجرایی را عهده‌دار است.

از آغاز مدیریت فعلی آستان مقدس (زمان تولیت حضرت آیت‌الله محمدی ری‌شهری) در سال ۱۳۶۹ و تأکید رهبر معظم انقلاب اسلامی مدظله العالی برای حفظ و حراست از موقوفات و جلوگیری از تعرض و سوءاستفاده از آنها، سازمان منظم مدیریت بر موقوفات آستان شکل گرفت و به مرور تکمیل شد.

طی ۳۰ سال گذشته به لحاظ ساختار سازمانی تغییراتی در نحوه مدیریت موقوفات به وجود آمده است، لکن بی‌تردید تمامی اصلاحات انجام شده با هدف اداره بهتر مجموعه صورت پذیرفته است.

با مقدمه فوق، اشاره می‌شود که اداره کل موقوفات و مستغلات در حال حاضر از چهار اداره شامل؛ اداره املاک و مستغلات موقوفه، اداره املاک و مستغلات غیرموقوفه، اداره شناسایی و توسعه اراضی موقوفه، اداره امور قراردادهای دایره حسابداری و دفتر تشکیل گردیده است و بعضی از ادارات مذکور واحدهای تخصصی خود را دارند.

اداره املاک و مستغلات موقوفه، یکی از ارکان اداره کل موقوفات و مستغلات است و در حال حاضر شامل چهار دایره است. دایره موقوفات مسکونی، دایره موقوفات تجاری، دایره موقوفات زراعی و دایره موقوفات حقوق عمومی (شوارع)

آقای رحیم یاری، مدیر کل موقوفات و مستغلات آستان مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) در مصاحبه اختصاصی با ماهنامه آستان، با بیان اینکه اداره کل موقوفات و مستغلات قبلاً دو اداره کاملاً مجزا از هم بوده است، گفت: براساس سیاست‌های آستان مقدس برای کاهش هزینه‌ها و افزایش بهره‌وری، دو اداره کل باهم ادغام شدند و اداره کل موقوفات و مستغلات شکل گرفت.

وی ادامه داد: همچنین از دیگر اقداماتی که در رابطه با سیاست‌های جدید آستان صورت پذیرفت، اضافه‌شدن اداره امور قراردادهای به اداره کل موقوفات و مستغلات بود.

بخش موقوفات

مدیر کل موقوفات و مستغلات آستان مقدس گفت: با توجه به اینکه مبنای ما در رابطه با سیاست‌های کلان در بخش اداره کل موقوفات و مستغلات، کاهش هزینه‌ها و افزایش درآمدها بوده است، طرح‌هایی در حوزه موقوفات انجام شده که الحمدلله بهره‌وری و منافع زیادی در بخش تولید و درآمد داشته است از جمله این طرح‌ها و اقدامات: آزادسازی اراضی موقوفه، پرداخت حقوق زارعین، تجمیع اراضی، یکپارچگی اراضی و طرح‌های آبیاری بارانی جهت صرفه‌جویی در مصرف آب و بهره‌برداری بهینه. آقای یاری افزود: در بخش موقوفات ما ۸ رقبه به نام‌های الیمان، علائین، مافتون، ده‌خبر، خلایز، سینک شهریار، هوسنه و خورائین داریم که هر کدام از این پلاک‌ها دارای کاربری‌های زراعی، تجاری، مسکونی و یا تحت عنوان شوارع (مدرسه، حسینیه، آموزش و پرورش، درمانگاه، دارالشفاء و...) دستگاه‌های دولتی متصرف هستند.

بخش مستغلات

مدیر کل موقوفات و مستغلات آستان مقدس تصریح کرد: عمده کار ما در بخش مستغلات، بازار بزرگ‌ری با زیربنای بالغ بر ۲۰۰۰۰ مترمربع است که این بازار تعداد زیادی واحد تجاری در ۳ طبقه دارد و بنا به سیاست مدیران

آستان مقدس از جمله همجواری با حرم مطهر، پس از احداث و تکمیل واحدهای تجاری، آستان مدیریت آن را کماکان برای خود محفوظ داشت و صرفاً امتیاز سرقفلی واحدهای تجاری احداثی را به خریداران واگذار کرد. وی در رابطه با بخش مستغلات ادامه داد: در ضلع شمالی حرم ملکی داشتیم که مجتمع عظیمی تحت عنوان «هتل کرامت» در آنجا احداث کردیم که برای خدمات رسانی و اسکان زائران سیدالکریم افتتاح شد. لازم به ذکر است که هتل کرامت، ساختمانی به صورت دو طبقه زیرزمین شامل سالن ورزشی، سالن مطالعه، سایت کامپیوتر، پارکینگ، سرویس بهداشتی، انباری و مشاعات، همکف شامل؛ نمازخانه، نگهبانی و پارکینگ و ۵ طبقه به صورت هتل احداث گردیده است.

توسعه حرم

مدیر کل موقوفات و مستغلات آستان مقدس در رابطه با بحث توسعه حرم گفت: یک انباری در ضلع شرقی حرم وجود داشت که با توافق و مساعدت شهرداری، مجوز ساخت یک مجتمع تجاری و هتل در آن مکان گرفته شد و الان به دنبال یک سری مجوزات بین‌المللی کردن این هتل هستیم که ان‌شاءالله به زودی بتوانیم خدماتی درخور و مناسب زائران محترمی که از جاهای مختلف تشریف

سخن آخر:

آقای یاری در پایان اظهار امیدواری کرد: به لطف حضرت حق و سیدالکریم توفیق خدمت بهتر و مطلوب‌تر به مجاوران و زائران محترم شامل حالمان شود و موجبات توسعه آستان مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) روز به روز بیشتر فراهم گردد.

می‌آورند، ارائه دهیم. همچنین آقای یاری تصریح کرد: تعدادی از منازل مسکونی در طرح توسعه حرم بودند و براساس قوانین شهرداری باید این منازل را تملک می‌کرد اما طی توافق شهرداری با آستان مقدس، خرید این منازل به آستان سپرده شد و در حال حاضر آستان ۸ واحد مسکونی که در جوار حرم مطهر بودند، با تقبل هزینه‌ای حدود ۱۲ میلیارد تومان خریداری کرد.

تشریح فعالیت‌ها در سال ۱۴۰۰

مدیر کل موقوفات و مستغلات آستان مقدس با اشاره به تعطیلی اصناف در راستای قطع زنجیره شیوع ویروس منحوس کرونا گفت: مستاجران واحدهای تجاری وابسته به آستان، در سال جاری با مشکلات مالی مواجه بودند که بحمدالله با موافقت تولیت محترم و معاونت محترم آستان، اجاره بهای این اماکن تجاری که بیش از ۲ میلیارد تومان بود، بخشیده شد و به لطف خداوند این بخشش باعث افزایش مضاعف درآمدهای آستان شد.

همچنین آقای یاری از دو موقوفه جدید در سال جاری خبر داد و گفت: دو واحد مسکونی توسط دو خاتم با نیت خیر وقف آستان سیدالکریم شد که اسناد وقت تنظیم شده و به زودی جزو موقوفات جدید قرار می‌گیرند.

وی ادامه داد: در رابطه با منابع بودجه‌ای که اداره کل موقوفات و مستغلات دارد، یکی بحث نیت واقف است که تحت عنوان ده عشر بوده و در داخل مجموعه حرم بابت حقوق پرسنل، هزینه‌های عمرانی داخل مجموعه، تأمین هزینه‌های ساخت صحن امام‌هادی در ضلع شرقی حرم و تأمین هزینه ساخت پروژه هتل کرامت و سایر موارد هزینه می‌شود.

▲ مراسم تشییع حجت الاسلام سیدعلی اکبر محتشمی پور

▲ گل آرایی حرم در شب میلاد

▲ مراسم شب ولادت حضرت علی ابن موسی الرضا(ع)

▲ انتخابات ریاست جم

▲ افتتاح طرح من قرآن را دوست دارم

▲ بخش زنده برنامه دعای سمات

▲ دیدار با خانواده شهید مدافع حرم در دهه کرامت

▲ امام علی ابن موسی الرضا (ع)

▲ دومین جلسه هیئت امنای مرکز تشخیص و درمان سرطان کوثر

▲ اجرای فاخر گروه محمد رسول الله و خادمین در مدح سیدالکریم

▲ بهوری در آستان مقدس

▲ نود و دومین اختتامیه کلاس های مرکز آموزش قرآن کریم

حاج مرزوق و بنیان گذاری سنت چهارپایه در شب های مسلمیه

یک بانوی مجلّه با رویند سبز پدیدار شد، حیا کردم، آب نخواستیم. دختر دومم را صدا زدم؛ مرضیه! دوباره دیدم بی بی بلند شد آمد طرف من. دختر سومم را صدا زدم؛ فاطمه؛ بار سوم که شد خانم فرمود: حاج مرزوق سه بار من را صدا کردی؟ چه می خواهی؟ گفتم بی بی جان! من حیا کردم حرف بزمن، فرمود: حاج مرزوق عمری نوکری کردی، حالا وقتش است ما جواب بدهیم، سرم را پایین انداختم، فرمود: تشنه هستی؟ از زیر چادر ظرف آبی بیرون آورد، نوشیدم، به گوارایی این آب، تاکنون نخورده بودم، طبق عادت بچگی، گفتم: صلی الله علیه و آله یا اباعبدالله... دیدم صدای گریه بی بی بلند شد، فرمود: حاج مرزوق! دلم گرفته، برابرم روضه بخوان، گفتم خانم، دکترها من را از روضه خواندن منع کرده اند، ولی چون شما می فرمائید چشم، چه روضه ای بخوانم؟ فرمود: روضه علی اصغر حسین را بخوان...

یکی از اهل معنا در خصوص برزخ ایشان می گوید: «پس از اینکه حاج محمد مرزوق را در جوار آقا بزرگ تهرانی دفن کردند، یکی از مؤمنان در عالم رویا، آقا بزرگ را در خواب می بیند و به او می گوید که: «چه خوب که حاج مرزوق را در جوار شما دفن کرده اند.» که آقا بزرگ در پاسخ گفت: «این گونه هم که فکر می کنی نیست، هنگامی که حاج مرزوق را در اینجا دفن کردند، امام حسین (ع) او را با خود بردند.»

ترتیب اساسا «دم سرپا» و «زمینه خوانی»، در تهران رایج نبود. مرحوم حاج مرزوق بنیانگذار سینه زنی سنتی در تهران بوده است. اوج تکامل این سبک، توسط مرحوم شاه حسین و مرحوم ناظم شکل گرفت. نقل است؛ هنگامی که فرزند مرحوم حاج مرزوق از دنیا رفت، خبر مرگ فرزند را در مجلس روضه خوانی امام حسین (ع) به او دادند، اما او به جای قطع روضه خوانی به ادامه آن پرداخت و این را مهم تر دانست. حاج مرزوق، وقتی به خانه برگشت فرزند مرحوم خود را در دست گرفته و از امام حسین (ع) خواست که به حرمتش، فرزندش را به او بازگرداند که در همان لحظه فرزند او با عنایات خاص سالار شهیدان چشم باز کرده و به زندگی برگشت.

استاد غلامرضا سازگار نقل می کردند: یک روز حاج مرزوق به یکی از دوستانش، به نام سیدحسن پیغام میدهد که بیا حاج مرزوق با شما کاردار، آن موقع حاج مرزوق در بستر بیماری بود. سیدحسن می گوید: رفتم دیدم حالش مساعد نیست، فرمود: من آخر عمرم است سیدحسن! می خواهم رازی را با شما در میان بگذارم، دیروز مادرت زهرا سلام الله علیها را دیدم، در تب داشتم می سوختم، در بیداری دیدم نه خواب، گفت: تشنگی بر من غالب شد. سه تا دختر داشتم؛ راضیه، مرضیه و فاطمه. دختر اول را صدا زدم، راضیه مقداری آب به من بده، دیدم

در سال (۱۲۷۰ ه.ش)، اصناف بازار تهران اقدام به دعوت از حاج مرزوق که از طلاب اهل کربلا بود؛ نمودند تا به ایران بیاید؛ بعد از درخواست های مکرر و اصرار آنها به ایران آمد که بعدها خود او می گوید: در خواب امام حسین علیه السلام را می بیند که به او می فرماید: هر جا که باشی با ما در ارتباط هستی، اما ما شیعیانی در ایران داریم که بهتر است به آنجا بروی؛ در نتیجه حاج مرزوق به ایران عزیمت می کند.

تأثیر نوحه ها و مرثیه ها و روضه های او در تهران و در میان مردم ارادتمند به سیدالشهداء علیه السلام به قدری بود که او را پدر نوحه خوانی معاصر می نامند؛ و بسیاری از آداب و سبک های عزاداری و نوحه خوانی در هیئت تهران منسوب به ایشان می باشد. همچنین اوج اثرگذاری ایشان در برپایی و بنیان گذاری سنت چهارپایه در شب های مسلمیه در حرم حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام بوده است.

اکثریت مداحان قدیمی شاگردان حاج مرزوق بودند: حاج اکبر ناظم، مرحوم شاه حسین، حاج محمد علامه و حاج محمدعلی اسلامی نمونه هایی از دست پرورده های سبک و سلوک حاج مرزوق عرب (حائری) می باشند.

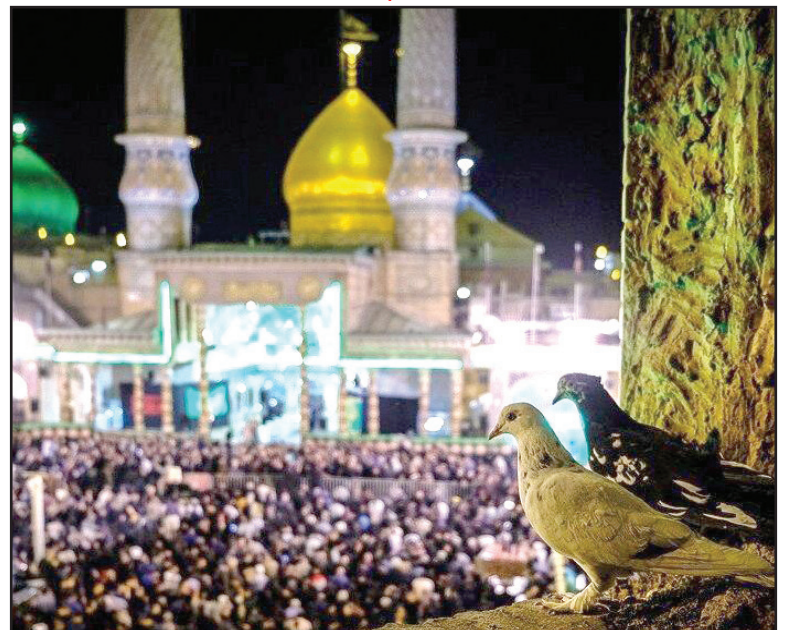
سینه زنی تهرانی های قدیم تا قبل از عزیمت مرحوم حاج مرزوق حائری از کربلا به تهران، اینگونه بود که اصطلاحاً سه ضرب و بی وقفه سینه می زدند. بدین

بنا به سنت دیرینه، بیش از یکصد سال است که جمعی از هیأت های عزاداری از سراسر کشور در ایام شهادت حضرت مسلم ابن عقیل (ع) سفیر امام حسین علیه السلام به شهر کوفه، به مدت سه شب در قالب دسته های عزادار به حرم مطهر حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام مشرف شده و به برگزاری مراسم عزاداری می پردازند.

در این سه شب دسته های سینه زن در صحن های حرم مطهر تجمع کرده و مراسم باشکوهی را به یاد نخستین شهید واقعه جانسوز کربلا برپا می کنند.

در این گزارش به بهانه فرا رسیدن ایام مسلمیه به مجموعه نقل ها و مستنداتی از شخصیت معنوی حاج مرزوق عرب به عنوان پایه گذار سنت چهارپایه و شب های مسلمیه و بیان ارتباط او با ائمه اطهار و بویژه حضرت سیدالشهداء علیه السلام و لطف و عنایات آن حضرات به وی اشاره خواهد شد.

حاج مرزوق، یکی از شیفتگان و دلسوختگان مکتب حضرت سیدالشهدا علیه السلام بود؛ که تمامی عمر شریف خود را در راه ارادت به ساحت اباعبدالله و خاندان اهل بیت علیهم السلام سپری نموده بود. او که کیمیای حسینی را در وجود خود نهادینه کرده بود در این وادی به عنایت و کرامتی از جانب خاندان اهل بیت علیهم السلام و خصوصاً حضرت امام حسین علیه السلام واصل شده بود.

فقیه عارف آیت الله میرزا عبدالکریم حق شناس

کلاس فلسفه‌اش را گرفت. علاقه حق شناس در این دوران به امام خمینی آن قدر زیاد شد که هر روز خودش را زودتر به نماز جماعت در مدرسه فیضیه می‌رساند تا بتواند در صف نماز جماعت کنار او بنشیند و با او هم کلام شود. گاهی او و امام خمینی با هم به تهران می‌آمدند و میرزا عبدالکریم در یکی از این سفرها، او را با شیخ محمدحسین زاهد آشنا کرد.

حق شناس پس از وفات شیخ محمدحسین زاهد تهرانی معروف به زاهد نفت‌فروش به خلاف میل باطنی و با تأکید و دستور آیت‌الله بروجردی در سال ۱۳۷۲ق به تهران رفت تا برای حل مشکلات دینی و امور شرعی در مسجد امین‌الدوله حضور یابد. او تا پایان عمر در این شهر در جهت تربیت اخلاقی جوانان، اهل علم، طلاب و کسبه فعالیت کرد. حق شناس مدتی نیز ریاست مدرسه فیلسوف‌الدوله و سپهسالار قدیم (مدرسه عالی شهید مطهری) را بر عهده داشت و در آن به تدریس مکاسب و کفایه در فقه، اصول و منظومه سبزواری در حکمت پرداخت. آثار قلمی ایشان با وجود تربیت شاگردان بسیار، کم نیست، که از آن جمله می‌توان به رساله‌ای در ارث زوج، تقریرات فقه مرحوم آیت‌الله

آیت‌الله میرزا عبدالکریم حق شناس (تهرانی) در سال ۱۲۹۸ شمسی در تهران و در خانواده‌ای مذهبی دیده به جهان گشود.

وی تحصیلات مقدماتی و ادبیات را در محضر آیت‌الله حاج‌شیخ محمدرضا تنکابنی فرا گرفت و عرفان را نیز از محضر آیت‌الله شاه‌آبادی تلمذ کرد. ظاهراً بخشی از معقول را نیز غیر از درس آیت‌الله شاه‌آبادی از محضر آیت‌الله میرزا مهدی آشتیانی مدرس بزرگ حکمت و فلسفه آموختند. ایشان همچنین دروس فقه و اصول را در هجرتی که به قم داشتند از محضر بزرگانی چون آیت‌الله حجت و آیت‌الله خوانساری و آیت‌الله العظمی بروجردی فرا گرفتند. مدتی نیز از محضر فقه و اصول امام خمینی (ره) بهره‌مند شدند و البته مراداتی در بحث اخلاق با امام راحل نیز داشتند. وی اجازه اجتهاد خود را از بزرگانی چون آیت‌الله سید ابوالقاسم خویی، آیت‌الله سید محمد حجت، شیخ عبدالنبی عراقی و آیت‌الله شاه‌آبادی دریافت کرد. آیت‌الله حق شناس افزون بر زبان عربی به زبان‌های فرانسه و انگلیسی هم مسلط بود.

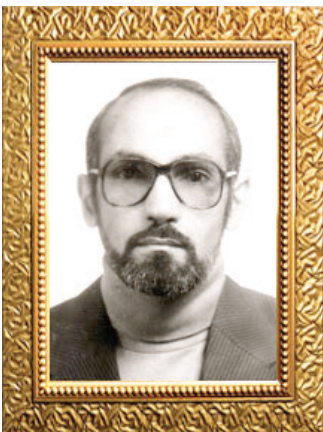
حق شناس در همان کلاس‌های درس آیت‌الله شاه‌آبادی با امام خمینی آشنا شد و در همان اوایل به دیدار وی رفت و از او اجازه ورود به

حُجّت، تقریرات اصول آیت‌الله خوانساری و تقریرات فقه و اصول آیت‌الله بروجردی اشاره نمود.

این عالم ربانی در نهایت، در سن ۸۸ سالگی دار فانی را وداع گفت و پیکر این عالم بزرگوار، در دوم مرداد ماه سال ۱۳۸۶ از مسجد ارگ تهران واقع در خیابان پانزده خرداد به سوی حرم حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) تشییع شده، و در این بارگاه ملکوتی به خاک سپرده شد.

شهدای آرمیده در حرم

■ شهید دکتر محمدعلی عمدی

شهید محمدعلی عمدی در سال ۱۳۲۰ در خانواده‌ای مذهبی متولد شد. از همان کودکی در فراگیری قرآن و شریعت کوشا بود و در مجالس قرآن و محافل مذهبی فعالانه شرکت می‌کرد. پس از اخذ دیپلم متوسطه جهت ادامه تحصیل عازم آمریکا شد و با پشتکار فراوان موفق به اخذ درجه دکترا در رشته آموزش کشاورزی گردید و در سال ۱۳۵۳ به منظور خدمت به مردم کشورش به ایران بازگشت. قبل از پیروزی انقلاب اسلامی به استخدام سازمان برنامه و بودجه درآمد و با دانشگاه نیز همکاری داشت. وی مانند دیگر جوانان نخبه کشور در جریان پیروزی انقلاب اسلامی نیز حضوری فعال در صفوف امت حزب‌الله داشت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی ابتدا در سازمان گسترش و نوسازی صنایع کشور به خدمت مشغول شد و از آنجا که جوانی دارای تجربه و متعهد بود با تشکیل کابینه شهید رجایی به‌عنوان معاون پارلمانی وزارت صنایع به خدمات خود ادامه داد سپس در رابطه با بیانیه الجزایر و احقاق حقوق امت شهید پرور ایران نقش مؤثری داشت.

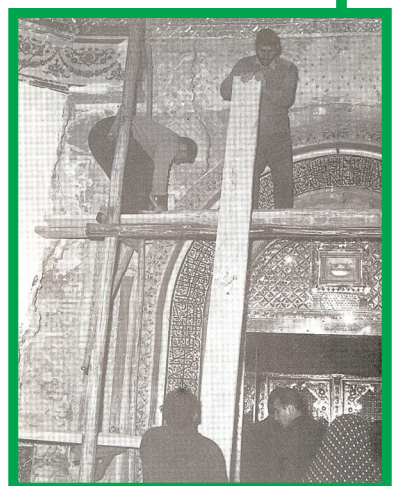
وی نمونه بارز یک متخصص متعهد بود که تخصص و آگاهی خود را در خدمت مکتب والا پیش به کار گرفته بود از همین رو شهید محمدعلی عمدی که از مدتی قبل مورد شناسایی منافقین قرار گرفته بود سرانجام در شامگاه روز شانزدهم بهمن سال ۱۳۶۰ به‌همراه برادر خویش شهید دکتر محمدرضا عمدی مورد ترور منافقین کوردل قرار گرفت و به مقام رفیع شهادت نائل آمد و پیکر آن شهید والا مقام در صحن و سرای حضرت سیدالکریم (ع) تشییع و آرام گرفت. روحش شاد و راهش پر رهرو باد.

تاریخچه حرم

آستان مقدس در عصر سلجوقی

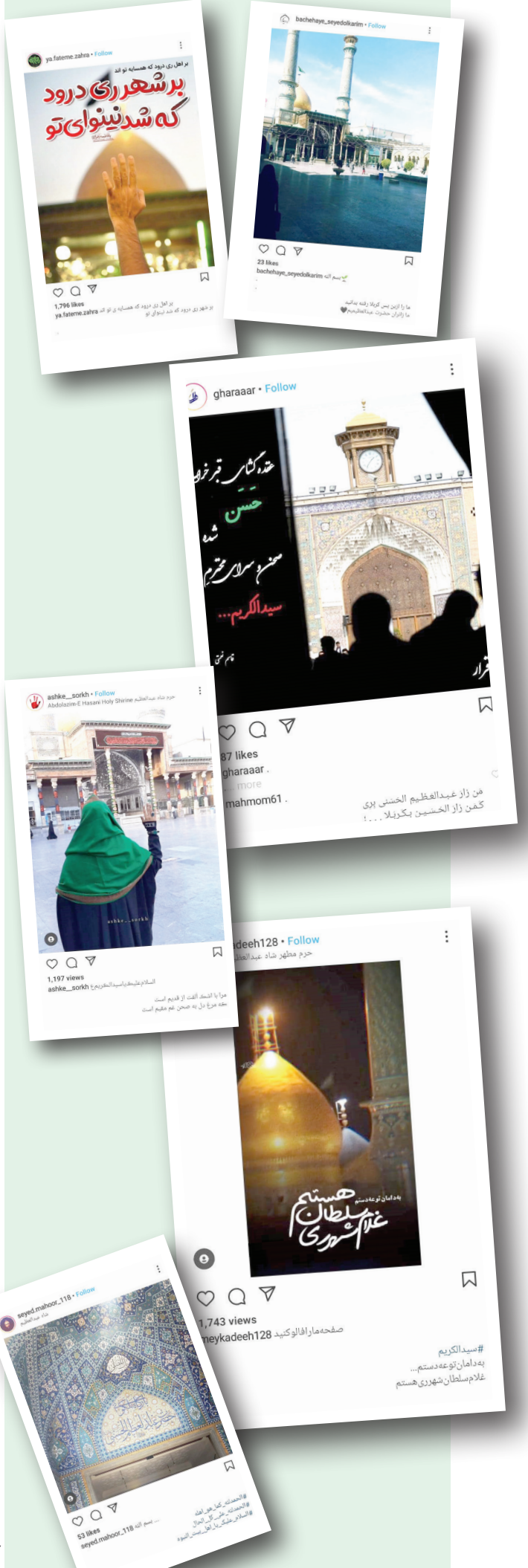
دومین بازسازی و مرمت آستان در عصر سلاجقه بوده است. سلجوقیان که از ۴۲۲ تا ۵۵۲ق در عراق، ایران و آسیای صغیر حکومت می‌کردند، اگرچه مذهب اهل سنت داشتند، گاهی از وزرا و کارگزاران شیعی در دستگاه حکومتی خود بهره می‌گرفتند. انوشیروان خالد و مجدالملک محمد براوستانی یا بلاسانی از آن جمله است. سلطان برکیارق، براوستانی را که شیعی مذهب و بسیار دیندار و اهل علم بود، به وزارت خود برگزید و او مشاهد و مزارهای اهل بیت (ع) را در شهرهای مختلف، به ویژه در عراق بازسازی کرد. بنای مجلی نیز برای حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) ساخت. مجدالملک با حمایت برکیارق در ۴۶۵ق بر فراز قبر عبدالعظیم حسنی (ع) گنبد و قبه ساخت. یکی از آثار زمان سلجوقی، کتیبه‌ای سراسری در ورودی بقعه است که نشان می‌دهد سازنده بنا مجدالملک بوده

است. این کتیبه مربوط به سال‌های ۴۸۰ - ۴۹۰ق است. پس از دوران سلجوقی، ملوک شیعی آل بوند نیز کوشش‌هایی برای حفظ و مرمت این بقعه می‌ذول داشتند؛ از جمله حسام‌الدوله اردشیر شاه، فرزند علاءالدوله حسن که سالی دوپست دینار برای نگهداری از این مزار می‌فرستاد. آل بوند، بین سال‌های ۵۶۷ تا ۶۰۱ق، در مازندران حکومت می‌کردند.

در شبکه‌های اجتماعی

در ابتدا امیدوارم همه ما دغدغه توأم با عمل صالح و بازخوردهای خوب از این بحث داشته باشیم.

در بحث گذشته اشاره داشتیم به سه اصل (۱- اجازه گفتگو دادن به فرزندان ۲- شناخت سیستم‌ها و ابزارآلات الکترونیکی ۳- اختصاص زمان مناسب برای فرزندان) و در ادامه باید بگوییم که لازم است والدین بازی‌های سالم در فضای مجازی داشته باشند و هیچ اشکالی ندارد همانند عالم واقعی، والدین با فرزندان خودشان در فضای مجازی نیز بازی‌های مخصوص خودشان را داشته باشند؛ عقیه و پشتوانه این رفتار باور دوستی و رفاقت جدی و واقعی والدین توسط فرزندان است.

به‌طورمثال: من در زمانی با یک دانشجوی مقطع فوق‌لیسانس صحبت می‌کردم که ایشان گفتند: تصمیم به ازدواج دارند. پرسیدم که مشاور شما کیست؟ گفت: یک مشاور خیلی خوب دارم! گفتم: ما هم مشاوره می‌دهیم اگر تمایل داشتید به ما هم مراجعه کنید. گفت: من یک مشاور خیلی عالی دارم. پرسیدم مشاور شما کیست؟ گفت: مادرم. این موضوع خیلی لذت‌بخش و نویدبخش بود که یک جوان برومند و تحصیل کرده که در مقطع کارشناسی ارشد تحصیل می‌کند مادر خودش را به حدی قبول دارد که او را مشاور خودش می‌داند. من از او پرسیدم که مگر مادر شما تحصیلات مشاوره‌ای داشته. گفت: نه! ولی او شناخت خیلی خوبی از من دارد و من می‌توانم به او اعتماد کنم و حرفم را به او بزنم. پس این نکته بسیار مهمی در روابط والدین هست.

و حالا سؤال این است که ما چه کاری باید بکنیم که فرزندانمان ما را قبول داشته باشند و ما را بپذیرند.

(۱) تا آنجائیکه امکان دارد امری و با حالت بکن! نکن! با بچه‌ها برخورد نداشته باشیم. (۲) سرزنش نکنیم. (۳) بچه‌های خودمان را با دیگران مقایسه نکنیم. (۴) گوش شنوا برای شنیدن حرف‌های آنها داشته باشیم. (۵) بچه‌های خودمان را ببینیم، در واقع امروزه به این رفتار می‌گویند لایک‌شدن. امروز در فضای مجازی و اینستاگرام لایک شدن‌های منفی بسیار زیاد است. گاهی اوقات اگر بپرسیم که چرا این لایک شدن‌ها وجود

دارد و مورد توجه هست باید بگوییم که فرزندان ما به اندازه مورد نیاز دیده نشده‌اند. نوجوانی که در نزد والدین و خانواده دیده نشده حالا دوست دارد به هر نحو که شده مورد توجه و در معرض دیده شدن قرار بگیرد که این موضوع گاهی به‌صورت منفی و در نزد دوستان و اجتماع جستجو می‌شود؛ پس برای این موضوع حتماً از سوی والدین باید وقت و زمان لازم اختصاص یابد.

نکته بسیار مهم بعدی این است که باید برنامه‌ریزی داشته باشیم. توجه داشته باشید که مهم‌ترین کار یک مادر خانه‌داری است که بسیار هم ارزشمند است و مهم‌ترین شغل حضرت زهرا(س) نیز خانه‌داری و همسر داری و فرزندداری بود.

حضرت امام خمینی(ره) یک جمله بسیار خوب دارند که می‌فرمایند: خانم‌ها و بانوان مرکز تربیت و پرورش و کارخانه تربیت انسان‌ها هستند و این نشان دهنده آن است که یک خانمی که در محیط خانواده تلاش می‌کند و امور تربیتی را در پیش می‌گیرد دارای مقام بسیار والا و بلندی هست و اصلاً به این معنی نیست که به‌طور مثال اگر یک نفر استاد دانشگاه است حتماً مقام بالاتری دارد و به هیچ عنوان این‌گونه نیست و ارزش خانواده و ارزش پدر و ارزش مادر به این است که فرزندان صالح داشته باشند و اگر مادر خودش در زندگی خانوادگی مرتب و منظم باشد، مطمئناً این انضباط به فرزندان نیز منتقل خواهد شد.

عنایت داشته باشید که با توجه به شرایط موجود الان همه چیز در اختیار خودمان است. بنده همیشه به دوستان محترم هم این موضوع را یادآور می‌شوم که به‌طور مثال اتاق‌مان دانشگاه و آشپزخانه کنارش هست، مدرسه اتاق بغلی، دانشگاه پذیرایی و کل جامعه ما در یک خانواده جمع شده و این تجمیع در عین اینکه بسیار خوب است، یک امتحان سخت نیز محسوب می‌شود.

و خدا همه این موارد را در اختیار ما گذاشته است که چه ساعتی بخواهیم،

چه ساعتی بیدار شویم، چه ساعتی درس بخوانیم، چه ساعتی صبحانه میل شود؛ پس مادران عزیز و والدین گرامی باید این نظم و انضباط را در خانواده برقرار کنند که این خودش یک عامل برنامه‌ریزی برای فرزندانمان خواهد بود.

نکته بعدی این است که عادت‌های آنلاین فرزندان را اگر سالم باشد تشویق کنیم. یعنی گاهی اوقات چون ارتباط واقعی کمتری داریم از طریق فضای مجازی احوال مادر بزرگ‌ها پرسیده شود، احوال اقوام (عمو، عمه، خاله، دایی و ...) پرسیده شود؛ یا در کلاس‌های آنلاین اخلاق و رفتار زیبا و مهربانی خودش را انتقال دهد.

نکته بسیار مهم این است که بچه‌ها دائماً آنلاین نباشند؛ اگر بنا باشد که گوشی به‌طور دائم در دست فرزندانمان باشد، حتماً باید یک رفتار منطقی توأم با محبت پدرانه و مادرانه داشته باشیم تا این عادت غلط در همان مراحل ابتدایی کنترل و هدایت شود و از آن رفتار دور شود.

در مرحله بعد سعی شود که اوقات خوشی را در محیط خانواده داشته باشیم و فرزندان اجازه داشته باشند ابراز وجود کنند. یعنی واقعا وقتی بچه‌های دانش‌آموز مجبور هستند که پنج الی شش ساعت در روز کلاس آنلاین پای لپ‌تاپ یا گوشی حضور داشته باشند، باید بعد از این ساعات برای آنها لحظه‌های خوب و خوش فراهم شود که این با نشستن کنار هم و مثلاً با خوردن چای و شیرینی و میوه و گفتگو صمیمانه فراهم می‌شود و به این طریق لذت‌هایی را به روح و روان فرزندان تزریق می‌کنیم.

مادران و پدران عزیز! مراقب باشیم که بعد از مدتی یا سال آینده در این مواقع، فرزندانمان دچار استرس و افسردگی مزمن نشده باشند و ان شاء الله بتوانیم آن نشاط زیبای پدرانه و مادرانه را با ابراز محبت‌هایمان به فرزندانمان منتقل کنیم و فرزندان شاد و پر نشاط و آینده‌ساز داشته باشیم.

سلسله مباحث تربیت خانواده

سرکار خانم دکتر عباسی
فصل اول: خانواده و رسانه

جلسه سوم: مشارکت، برنامه‌ریزی، انضباط

منشور سلوک اخلاق اجتماعی در اندیشه امام رضا (ع)

شیخ مفید در کتاب خویش، پیام جامع، آموزنده و راه‌گشایی را از امام رضا (ع) آورده است. امام (ع) این پیام را به وسیله حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) به شیعیان و دوست‌داران اهل بیت (ع) فرستادند که امام با این بیانات نورانی بایدها و نبایدهای سلوک فردی شیعیان در روابط اجتماعی و تعاملات فردی را تبیین و تشریح کرده است.

در ادامه متن این حدیث نورانی و هم‌چنین تبیین فرازهای مهم آن در گفتار ائمه اطهار خواهد آمد.

ای عبدالعظیم! سلام مرا به دوستانم برسان و به آنان بگو: در دل‌های خود برای شیطان راهی نگشایند. و آنها را به راستگویی در گفتار و ادای امانت و سکوت و ترک جدال در کارهای بیهوده و به رفت و آمد با یکدیگر امر کن؛ چرا که این عمل آنها، موجب نزدیکی به من می‌شود. دوستان من نباید اوقات خود را به دشمنی با یکدیگر مشغول سازند. من با خویشان پیمان بسته‌ام که هر کس مرتکب این کار شود و یا یکی از دوستانم را مورد خشم قرار دهد. از خداوند بخواهم تا وی را در دنیا به سخت‌ترین عذاب گرفتار سازد. و در آخرت، از زینکاران خواهند بود.

دوستان مرا متوجه کن که خداوند، نیکوکاران آنان را آموخته و از بدکاران آنان در گذشته است. مگر کسانی که به او شرک آورده‌اند. و یا یکی از دوستان مرا رنجانده‌اند. و یا در دل خود نسبت به وی کینه و دشمنی دارند. پروردگار از چنین شخصی نخواهد گذشت، مگر این که از نیت خود باز گردد. اگر از این کار زشت خود برگشت‌آمورد آموزش خداوند قرار خواهد گرفت. و گرنه، خداوند، روح ایمان را از دل او خارج خواهد ساخت. و از ولایت من نیز بیرون می‌رود. و در دوستی ما اهل بیت هم بهره‌ای نخواهد داشت. من به خدا از این لغزش، پناه می‌برم.»

مأخذ: اختصاص، ص ۲۴۷

سکوت

۱. نجات مؤمن در حفظ زبانش است.
۲. سکوت موجب جلب محبت است.
۳. سکوت باعث سبک شدن حساب انسان در آخرت است.
۴. سکوت در مقابل گناه دیگران خود گناه است.
۵. هر سکوتی که در آن اندیشه نباشد غفلت است.
۶. پرگویی موجب قساوت قلب و فراموشی یاد خداست.

صله رحم

۱. تکلیف دینی هر مسلمان و عبادتی بسیار پر فضیلت است.
۲. موجب زیاد شدن عمر و زیادی رزق و روزی است.
۳. به وسیله صلّه رحم نعمت‌ها زیاد و بلاها دفع می‌شوند.
۴. موجب آسانی حساب و تزکیه اعمال است.
۵. برآورده کردن نیاز خویشاوندان و ترک اذیت آنان از مصادیق مهم صلّه رحم است.
۶. قطع صلّه رحم اخلاقی بسیار ناپسند و از گناهان مبعوض نزد خداست.

صداقت و راستگویی

۱. صداقت موجب محبوبیت بنده نزد خداست.
۲. دروغ موجب کاهش روزی و عامل فراموشی است و نجات انسان در راستگویی است.
۳. صداقت اعتماد دیگران را به دنبال دارد.
۴. راستگویی پر برکت است و دروغگویی شوم.
۵. راستگویی مایه آرامش است و دروغگویی باعث تشویش.
۶. دروغ کلید همه بدیها است.

امانت‌داری

۱. حفظ امانت و ادا کردن حق آن، یکی از واجبات دینی است.
۲. برترین ایمان امانت‌داری است و زشت‌ترین اخلاق خیانت‌ورزی.
۳. امانت‌داری موجب محبوبیت نزد خداوند و نزول رحمت الهی است.
۴. به‌جا آوردن نماز و روزه و حج و پرداخت زکات از مصادیق ادای امانت است.
۵. مطالب خصوصی و محرمانه دیگران در نزد انسان امانت است و فاش کردن آن خیانت.
۶. هرگاه امانت‌داری تقویت شود، صداقت زیاد می‌شود.

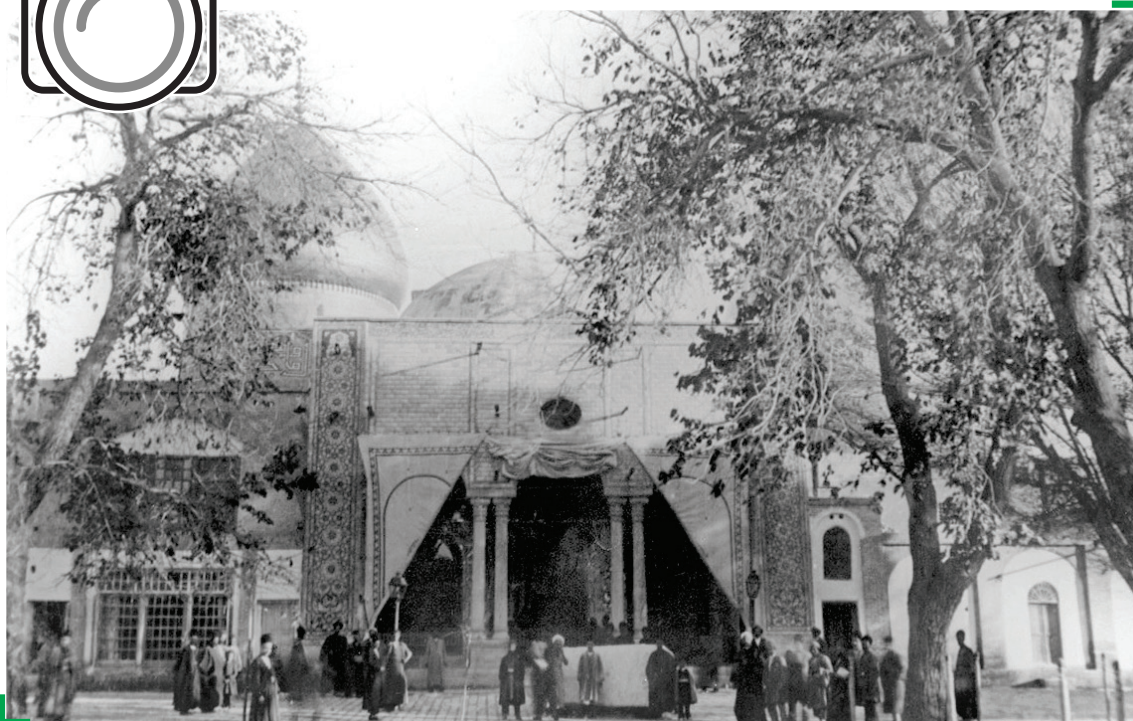
شیطان

۱. شیطان دشمن قسم خورده انسان است.
۲. برای غلبه بر شیطان باید راه‌های نفوذ را بست.
۳. کبر و غرور، حسادت، خشم، هواپرستی و دنیاطلبی از راه‌های نفوذ شیطان است.
۴. یکی از راه‌های تصرف دل آدمی توسط شیطان غفلت و فراموشی است.
۵. شیطان همواره از مومنی که نمازهایش را در اول وقت بخواند ترسان است.
۶. اگر انسان از خودش خوش‌بیاید و عملش را بسیار و گناهش را کم بشمارد، شیطان بر او مسلط می‌شود.

جدال

۱. جدال و جروبخت‌های کینه‌توزانه سبب تفرقه بین برادران می‌شود.
۲. پرهیزکارترین مردم کسی است که جدال را ترک کند؛ اگر چه حق با او باشد.
۳. ستیزه‌جویی با علما موجب محروم شدن از علوم آنهاست.
۴. از آثار منفی جدال ایجاد عداوت بین دوستان، فراموشی یاد خدا و کشیده شدن به انواع دروغ‌هاست.
۵. خودنمایی و رباکاری و دروغ از انگیزه‌های جدال است.

نمایی از ضلع غربی آستان مقدس حضرت عبدالعظیم (ع)، صحن آیت الله کاشانی (ره) و صحن ناصری سابق و عکاس: ابوالقاسم ابن محمد تقی نوری

شناخته شده

صاحب امتیاز:

اداره کل ارتباطات و تبلیغات

سر دبیر: مجتبی محمدبیگی

مدیر داخلی: رضا مظفری

دبیر تحریریه: محمدحسین نیکبخت

مدیر هنری: احسان نیکروان

دبیر عکس: حمیدرضا رستمی

همکاران این شماره: سعیده

سادات مجیدی، الهه حیدری،

عزیزالله محمدی، جلال اسدی،

فضل الله بیژنی، داریوش رشتی

نژاد، محسن جعفری، امیر کمالی،

مصطفی صادقی

شعر

از بوستان فاطمه، عطر و شمیم داشت
 با بوستان فاطمه، لطف عمیم داشت
 خواندند اهل معرفت او را «گین ری»
 با آنکه نام و شهرت «عبدالعظیم» داشت
 از شهر بند رنج و غم، آزاد می شود
 هر کس که پاس بندگی آن حریم داشت
 این یاس گلشن حسن، این عاشق «حسین»
 با مهر و عشق و عاطفه عهدی قدیم داشت
 گلوآژه حدیث از آن لعل جان فزا
 عطر بهار وحی و صفای نسیم داشت
 از محضر سه حجت معصوم فیض برد
 یعنی که ره به چشمه فوز عظیم داشت
 مثل کبوتران حرمخانه «رضا»
 دستی پر از کرامت و طبعی کریم داشت
 شاگرد پاکبخته مکتب «جواد»
 روحی در آستان ولایت مقیم داشت
 از پرتو هدایت «هادی» اهل بیت
 راهی به آستان خدای رحیم داشت
 ایمان خویش را به امامش ارائه کرد
 با آنکه جان روشن و قلب سلیم داشت
 با خاندان وحی پل ارتباط بود
 با اهل بیت رابطه ای مستقیم داشت
 طور تجلی سه امام هم را
 چون درک کرده بود، مقام کلیم داشت
 شب تا به صبح شعر «شفق» را مرور کرد
 مرغ سحر که زمزمه «یا کریم» داشت

محمدجواد غفورزاده (شفق)

اینستاگرام

سایت

پل های ارتباطی با آستان

دلگویه

از اینکه نعمت زیارت شما نصیب شده خدای
 بزرگ را شاکرم امیدوارم توفیق حفظ این نعمت
 را داشته باشم.

۰۹۳۹*۱۲۳۶*

سلام آقا جان با کوله باری از غم سراغت آمده ام،
 بشنو نوای دلم را

۰۹۱۲*۴۴۹۷*

صحن تو را قدم قدم جارو کشم با افتخار
 من نوکریت را کنم در هر قدم با افتخار

۰۹۱۹*۴۵۶۹*

السلام علیک یا عبدالعظیم حسنی (ع) و رحمه الله
 و برکاته

۰۹۱۲*۶۶۲۳*

هرگاه که دلنتگ حرم آقاییم و مولایم حسین (ع)
 می شوم، تنها جایی که دل غم زده ام آرام می گیرد
 در جوار حرم توست ای سید الکریم

۰۹۳۶*۹۶۲۸*

سلام بر مولایمان آقا حضرت عبدالعظیم حسنی
 آقا جان خدا را شاکرم که همیشه از زائرین شما
 می باشم دعای همیشگی ام فرج آقا امام زمان (عج)
 است

۰۹۱۲*۵۶۶۳*

قسمت میدم به علی اکبر امام حسین (ع) مشکل
 منم حل کن یا سیدالکریم.....

۰۹۱۳*۱۴۶۹*

سلام التماس می کنم جان جدتان از خداوند
 مهربان بخواهید عاقبتمان را ختم بخیر نماید
 و نعمت امنیت را از کشورمان و کشورهای مسلمان
 دریغ ننماید و هیچ مردی را شرمنده خانواده اش
 ننماید... آمین

۰۹۱۹*۷۰۲۵*

**مخاطبین گرامی می توانند انتقادات و پیشنهادات خود را
 در خصوص نشریه با تلفن ۵۱۲۲۵۵۴۰ و شماره واتساپ
 ۰۹۹۱۵۹۱۷۱۰۰ با ما در میان بگذارند.**